

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 1.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.** ◦◦◦◻◦◦◦ Redactor responsabil: **Dr. Mihai Velicic.**

Sumarul:

Cooperația în mișcare. — Anul economic internațional. — Banca de Nord. — Priviri retrospective în viața bancară românească din anul trecut. — Măsuri de prevedere monetară în Anglia. — Situația.

Cooperația în mișcare.

A început să se pună la noi în țară din nou accentul pe cooperație. Faptul este foarte natural dacă ne gândim că prin această formă de asociere economică s'au ridicat la o situație materială frumoasă, multe din popoarele Europei. Dania, Olanda, Belgia, Finlanda, Suedia, și Norvegia, sunt tot atâtea exemple grăitoare de ce se poate obține prin cooperație, și ce răsfrângeri cuprinzătoare are această activitate în toate domeniile vieții. Căci trebuie să înțelegem un lucru: o cooperație bine îndrumată și sincer condusă nu dă rezultate numai de natură materială, ci efectul ei pătrunde adânc în intimitatea manifestărilor omenești, aducând cu sine o transformare generală a gândirii și a muncii respective. Acesta este marele rezultat al asocierii prin cooperație și însemnătatea lui nu trebuie să scape nimănui.

Cooperația a preocupat dela începuturile ei lumea noastră conducătoare. Ideologi însufleșiți de dragostea ridicării păturii de jos a țării, s'au trudit din răs-

puteri să dea teren de activitate acestei ingenioase forme de asociere pentru că era atât de ideală în scopurile ei și atât de necesară în efectele ei. Inceputurile cooperației le găsim astfel în Țara românească mult înainte de 1900, când se știe că nu existau încă nici societăți comerciale capitaliste cari să fi avut legături mai adânci în economia românească. În special lipseau capitalurile de investiție cu ajutorul cărora producția noastră să poată fi pusă, la înălțimea cerințelor pieței, atât calitativ, cât și cantitativ, în ce privește proprietatea țărănească. Cât privește cealaltă proprietate, a latifundiarilor, ea era neglijată în general de proprietari și dată pe mâna acelei specii de oameni numită arendaș care prin felul de a exploata munca țărănească a devenit odioasă pentru toată societatea românească și a fost pe drept cuvânt acuzată ca fiind cauza tuturor convulsiunilor sociale cari au bântuit România în și peste pragul veacului al douăzecilea. În această situație găsindu-se țara, ne putem închipui elanul cu care tineretul idealist din acea vreme a căutat să înfruchipeze și la noi concepția cooperatistă.

Primul care a făcut brazdă adâncă în terenul virgin al acestei forme economice la noi în țară a fost Spiru Haret. Lui i se datorește precum se știe, o concepție generală de organizare a cooperației, căutând să încadreze în ea și să

integreze în scopurile sale, intelectualitatea satelor: preoții și învățătorii. De altfel Haret cu mintea sa luminată și cu vederile sale clare are atâtea merite în organizarea vieții noastre culturale și sociale, încât este recunoscut ca unul care a transformat într-o mare măsură, chiar spiritualitatea românească. Unii îl acuză că vroid să facă totul dintr'odată a mers prea departe în această privință și de aceea s'au născut abuzuri cari au deviat puțin linia morală a mișcării. Acuzăta poate să aibă o oarecare bază de adevăr. Tot așa de adevărat este însă, că în ce privește cooperația, Haret nu s'a mulțumit numai la a legifera ci a dat impuls de concretă manifestare mișcării economice pe care o concepuse și o legiferase, ceea ce înseamnă că a dat viață și a pus în mișcare un organism, vrând să aibă fapte și exemple cari să dea dovada materială a gândirei pe care o legiferase. Acest fapt înseamnă o pătrundere a realităților, o cunoaștere a psihologiei mulțimii și deci o vedere care se rezema pe înfăptuiri, sens fundamental de manifestare creatoare.

Curentul de realizări pornite de Haret a prins a se înjgheba. Inceputul, cu începutul mișcării cooperatiste s'a extins într-o frumoasă proporție. Evident, nu putem vorbi aici de repercursiuni fundamentale în viața economică a României. Aceste repercursiuni nu pot fi găsite într-o perioadă de 10—12 ani, câți s'au scurs dela începuturile de cari ne ocupăm și până la intrarea României în războiu. Iar războiul înseamnă el însuși o epocă în care începuturile noi anterioare lui, s'au desorganizat.

O nouă înviorare a acestei mișcări s'a întâmplat după războiu. Durere însă, înviorarea aceasta s'a menținut la a redeștepta vechile cadre, spre a le pune pe picior de activitate. Nu aceasta era însă chemarea fundamentală a cooperației. După războiu Țara românească a suferit cea mai adâncă transformare socială. Reforma agrară înseamnă un pas atât de fundamental în transformarea structurii societății românești, cum poate n'a înregistrat până la el istoria și e puțin probabil că va mai înregistra pe aceeași cale lipsită de sdruncinări. Atunci era momentul, ca odată cu împărțirea pământurilor latifundiare la țărani, să fie

reformată și cooperația românească spre a se putea delătura pe calea acțiunii, lipsurile dăunătoare materialicește, ale împroprietăririi. În felul acesta pământul și capitalul, cele două elemente fundamentale ale vieții economice s'ar fi integrat în progresul producției și astăzi cu siguranță că nu ne găseam în fața gravelor neajunsuri cari au adus agricultura în situația inferioară în care este, și care nu numai că a alarmat toată lumea cu simțiri românești, dar a contribuit să se ia măsuri grabnice pe cale mai mult, sau mai puțin coercitivă, fapt care ar avea aparența să dovedească că țăranul nostru, nu muncește cât trebuie, și în consecință n'ar fi meritat împroprietărirea, deși lucrurile stau cu totul altfel.

Pătura conducătoare de după unire n'a înțeles însă marea chemare pe care o putea avea atunci cooperația, aplicată cu sfințenie în același timp cu împroprietărirea. Curând după unire, parlamentarii s'au menținut în teorii căutând să dovedească fiecare cu lux de argumente, binefacerile democrației. În felul acesta s'a scăpat cel mai important moment care putea să formeze începutul unei ere de adânci binefaceri sociale pentru România.

Greșala s'a observat nu prea târziu dacă numărăm anii, însă foarte târziu dacă vrem să-i scrutăm efectele. „Trecuse baba cu colacii” expresia aceasta neaș românească este foarte potrivită pentruca să caracterizeze situația. Ceea ce este mai grav însă, este că chiar atunci când ne-am deșteptat, lucrurile au fost luate altfel de cum trebuiau luate. A început să se manifeste patima politică. A început, este chiar nepotrivit zis, căci această meteahnă a ros permanent baza bunelor intenții ale unora pizmuși de alții, că se găsească în situația de a putea face ceva, tot timpul dela războiu încoace. De aceea numai din anul 1928 începând, legiferarea cooperației a fost supusă atâtor schimbări, încât nu mai prezenta din acest punct de vedere nici o stabilitate. Nu trebuie să uităm că legea din 1928, a fost modificată în 1929, apoi în 1934 și în Ianuarie 1938, fără să se reușească a se sustrage manifestarea însăși a activității, din făgașul politicii josnice.

Activitatea cooperatistă s'a resimțit de aceea, fără nici o îndoială. Nu numai că ea nu și-a putut da tot spiritul realizator la concretizarea pe cale economică a efectelor împrăștiării, dar hărțuită fiind de toate schimbările periodice cari însemnau directive noi odată cu schimbarea conducătorilor puși în fruntea ei de partidele politice, n'a putut da nici rezultate de seamă luată chiar ca instituție izolată. În plus, pe lângă că în felul cum am văzut, mișcările i-au fost paralizate, s'au încercat prin ea o seamă de operațiuni cari au contribuit să compromită spiritul ei întrânsec și să-l deformeze, punând-o în situațiuni cari nu cadrau cu ceea ce ea trebuia să reprezinte. De aceea ne dăm perfect de bine seama că cu tot ajutorul dat de stat, cooperația n'a putut să reprezinte o mișcare vie, suprapusă nevoilor primordiale ale acestei țări, concentrate în producția agricolă, viticolă, silvică și de manifestările economice legate structural de configurația socială a României.

Odată cu schimbarea metodelor politice se pare că un spirit nou își face drum și în această privință. O lege nouă adusă în vara anului trecut, a modificat legiferările anterioare căutând să scoată din ele tot ce înmugurise ca o ecrescență de natură parazitară, pe natura și organizarea spiritului cooperatist. Prezentată astfel ca legiferare în noua sa înfățișare, cooperația pornește la lucru într'o haină care i se potrivește și cu un elan de înfăptuire spre a recupera ocaziile pierdute. De câțiva timp conducătorii cooperației își fac apariția tot mai des în regiunile nevralgice ale țării, căutând să pună sub formă vitală, față de vitregia împrejurărilor, economia regiunilor în suferință, spre a salva avutul național de pe povârnișul pieirii. În legătură cu această încercare vom mai spune în numerile viitoare unele lucruri, pentruca să dăm accentului nou care se introduce în manifestarea cooperației românești, toată vigoarea pe care o poate obține prin simțul de bine al turtora.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Anul economic internațional.

S'ar putea spune după o primă impresie că anul trecut a fost un an în care depresiunea s'a accentuat și intrăm într'o perioadă de criză economică, după o conjunctură favorabilă, care însă a fost departe de a fi pe deantregul satisfăcătoare. Acestea sunt aparențele nedesmințite de cifre. În fond situația e alta; activitatea economică nu intră într'o epocă de depresiune normală care urmează după una de avânt; afirmăm că viața economică e încă pe linia ascendentă a evoluției ei, dar evenimente de ordin politic au reușit să țină în loc dezvoltarea ei normală. Continuu amenințări de războiu, o politică autarhică tot mai accentuată și adese chiar un războiu economic, a ținut în loc dela activități noi și îndrăznețe pe oamenii de afaceri.

Dovada celor de mai sus reese din faptul că au existat unele țări, sau anumite momente în care s'a putut vedea că viața economică atunci când e ferită de amenințări de ordin politic, e capabilă de eforturi și reușite, astfel în Franța chiar, guvernul Daladier prin măsurile energice luate a reușit să determine o înviorare a activității industriale. Aceleași simptome de înviorare au apărut și în Statele Unite tot ca urmare la unele măsuri de ordin administrativ.

O excepție singură desminte categoric impresia de depresiune, dezvoltarea continuă a vieții economice a statelor totalitare, Germania, Italia și Portugalia. În aceste state, în toate domeniile unde într'alte părți e regres, se observă îmbunătățirea simțitoare. Vom reveni mai departe asupra fiecărui caz în parte.

Comerțul exterior care este unul dintre elementele cele mai sensibile ale vieții economice internaționale, a arătat o scădere generală. Interesant este faptul că deși mai slab, totuși raportul dintre import și export în Anglia și Statele Unite, e mai favorabil decât anul trecut. Aceasta înseamnă că aceste țări cari erau deja creditoarele lumii întregi, au mai adăugat încă o sumă importantă la debitul contului celorlalte țări.

Cu excepțiunea Germaniei, producția principalelor materii prime și semifabricate a fost în scădere.

Cărbunele extras în Germania a atins cifra de 154.8 milioane tone față de 152.3 în anul trecut. În acelaș timp în Anglia s'a extras 192 mil. tone, față de 202,1. În Statele Unite diferența e și mai mare dela 374.4 mil. tone scade la 278.4. Oțelul brut arată o scădere asemănătoare, iarăși cu excepția Germaniei. În Statele Unite e mai evidentă această scădere dela 46,61 mil. tone, la 21.46 mil. tone în 1938.

Cu toate acestea industria armamentului nu e în scădere și atât cărbunele cât și oțelul servesc de bază pentru produsele ei, ceea ce înseamnă că industria particulară e cea care suferă mai mult de pe urma acestei scăderi.

Șomajul în țările în cari el era și până acum puternic, nu a arătat nici o scădere. Anglia are încă 1.800.000 șomeri, iar Statele Unite cu puțin sub 10 milioane. Doar industria aeronautică are nevoie de lucrători specialiști.

Numerii index ai prețurilor mondiale sunt la articolele principale sub cei din anul 1937. La articolele derivate din petrol prețurile au ajuns cu 20% sub cele din 1937 la fel ca și pentru produsele textile brute.

Toate cifrele de mai sus sunt puțin concludente și nu pot fi considerate caracteristice pentru anul trecut.

Recolta de cereale a anului trecut, reprezintă însă un eveniment deosebit de interesant. Ea a întrecut cu mult media anilor trecuți în aproape toate țările; Statele Unite dela 23.79 la 25.58 mil. tone (grâu), Canada dela 4.96 la 10,45, și la fel în Franța, Polonia, Italia, Ungaria, Jugoslavia și la noi.

Producția mondială în 1937 a fost de 83 mil. tone, în 1938 de 86,5 mil. tone, iar media ultimilor 5 ani de 77 mil. tone.

Dar aceste cifre nu indică numai o creștere a producției, ci ceace e mai remarcabil, rezultatul unei politici conștiente și active din partea tuturor guvernelor pentru mărirea producției de cereale, a fost în anul trecut o adevărată *cursă* a grâului, cu rezultate bune numai pentru țările industriale care aveau un import important de cereale și care a scăzut acum simțitor. Țările agricole ajung însă într'o situație tot mai dificilă, cu atât mai mult cu cât în economia mondială echilibrul existent între țările agricole și industriale începe să se deranjeze.

Simultan cu creșterea producției prețurile produselor agricole arată o descreștere mult mai simțitoare ca la cele industriale. Indexul prețului grâului e în scădere față de 1937 cu 38%.

În această situație guvernele țărilor agricole s'au văzut obligate a lua măsuri de protecție pentru agricultură, cumpărând pe de o parte cereale în vederea unui conflict internațional (Anglia), iar pe de altă parte menținând prețul prin cumpărături făcute pe seama guvernului.

Recolta hemisferului sudic, care se arată a fi normală, decât nu chiar bună, va îngreua și mai mult situația țărilor agricole.

Regimul vechiu al unui echilibru normal e pe cale să dispară. În locul lui ia naștere un nou sistem bazat pe legături create artificial în cadrul unor sfere de interese cari nu sunt totdeauna numai economice ci unde intervine adesea și politicul. Se formează astfel regiuni închise care încearcă să-și acopere toate trebuințele în interior cât mai neatârnatore de țările din afară.

Anul trecut a pus probleme noi lumii care nu au ajuns încă să găsească deslegare pentru cele mai vechi.

A trecut vremea când problemele economice aveau în marea lor majoritate numai o deslegare economică. Considerațiile de ordin politic sunt azi predominante, și ele au cauze variate, unele de natură exclusiv sentimentală. Politicul azi nu își are acțiunile bazate pe motive de calcul matematic al intereselor națiunii. Sunt rațiuni cari își au izvorul în mistica popoarelor sau a conducătorilor. Se spune că epoca actuală tinde spre solidaritate, adică către eliminarea interesului individual, o trecere dela faza de libertate și individualism la cea de solidaritate. Totuși, destinele popoarelor sunt conduse azi din ce în ce mai mult de către un singur om, care se socotește pe sine inspirat și cu drept de a judeca el singur binele și răul.

Din cauza acestui amestec al unor considerații teoretice și personale în viața economică a lumii, în locul unei aprecieri mai largi prin vechiul sistem al exercitării atribuțiilor politice, s'au născut multe din problemele cari azi sunt nerezolvate.

Întâlnirea celor două sisteme, cel individual cu conducerea solidară, cu cel solidar dar cu dirijare de către un singur individ, a produs o criză de adaptare. Suntem siguri că până la sfârșit acest din urmă sistem va reuși să se impună și va lucra cu folos, în timpul cât îi va fi hărăzit să trăiască.

Trebue să fim la pas cu vremea. Nu are nici un rost să ne opunem unui sistem sau altuia. Datoria noastră e ca să lucrăm, indiferent de felul în care o facem, sau de cămașa pe care o îmbrăcăm, pentru mai binele semenilor noștri și întronarea unei ordine nu numai materiale, dar mai ales morale.

Nesiguranța și șovăirea pe care o arată viața economică internațională, e determinată tocmai de rezistența pe care o opun anumii factori sau anumite elemente, la adaptarea lor în ritmul nou.

Anul care a început va aduce o clarificare; sistemul merge înainte și nu se poate opune nimic. Vom vedea deci, în anul ce vine o mai accentuată dezvoltare a economiei planificate și a controlului guvernelor sau dictatorilor. Un an de griji noi dar în mod sigur un pas mai mult spre soluționarea problemei păcii.

Dr. N. N. PETRA.

Banca de Nord.

La 14 Ianuarie 1939 s'a inaugurat la Cernăuți „Banca de Nord“, un institut nou de credit în Ținutul Sucevei.

Inaugurarea s'a făcut cu mare fast și asistență selectă. Într'adevăr, nu este — între împrejurările actuale — un lucru mic, înființarea unei noi bănci. În special noi, cei din Transilvania, știm aprecia foarte temeinic, mișcarea aceasta viguroasă a confrăților din Bucovina. Stau doară la baza acestei fondări, aceleași

motive morale și materiale, dela cari am pornit și noi Românii de aici, când am înființat prima bancă românească „Albina“. Aceiași copleșire a elementului străin, aceiași aservire la capitalul străin ne-a îndemnat și pe noi, care îndeamnă azi pe confrății noștri din Bucovina, să scuturăm jugul economic, și să ne ridicăm în picioare din propriile noastre puteri.

Noi am pornit cu mijloace cu mult mai modeste. La înființarea „Băncii de Nord“, asistă puteri cu mult mai eficiente. Din faptul că în fruntea mișcării se află un înalt demnitar al bisericei, în persoana I. P. S. S. Mitropolitului Visarion al Bucovinei, deducem, că la subscrierea capitalului au participat și fonduri bisericesti în proporție corespunzătoare. Pentru alimentarea cu credite a băncii, este un bun augur prezența domnului ministru și guvernator al Băncii Naționale, Mitiță Constantinescu, la solemnitatea inaugurării. Cu ocazia aceasta dl ministru a rostit următorul discurs:

„Vă rog să credeți că ziua de azi e pentru noi o zi de desăvârșită satisfacție și sărbătoare sufletească.

Dela gândurile dela cari am plecat, atunci când vedem materializarea lor și traducerea lor în fapt, nu poate să fie o mai mare bucurie decât aceea de a vedea înfăptuit ceea ce năzuim, gândeam, și concepeam cu toții pentru buna stare a economiei naționale din acest ținut.

Se clocoteau în acest minunat colț de țară românească de către I. P. S. S. Mitropolitul Visarion și colaboratorii săi, gânduri, dorinși, necesare ajutorării forțelor economice românești în acest ținut și se sbăteau în grija gășirii celor mai bune soluțiuni cari să materializeze și cari să aducă satisfacerea necesităților economice în acest ținut.

Iată ce se frământau cu simțirea, cu cugetul, în acest colț de țară. În acelaș timp la București unde se sincronizau semnalele din toate unghiurile țării, unde veneau durerile din întreaga țară, unde căutam să pătrundem necesitățile tuturor sectoarelor de viață economică, seismograful nostru înregistra anumite necesități din toată țara.

În acelaș timp simțeam în sufletul nostru că există anume regiuni ale țării în cari necesitățile economice naționale reclamau ceva mai mult decât îndemnuri generoase, decât discursuri patriotice și simțeam mai mult necesitatea unor realizări.

Când am procedat cu camaradul meu, vice-guvernatorul Băncii Naționale, dl Costică Teodorescu, la identificarea posibilităților economice pe întreaga țară, ne-am putut da seama de tristețea unor realități, de perspectiva unor primejdii în acest sector în care economia națională reclama înlărirea vieții existente și dezvoltarea ei. Iar când am cercetat toate aceste imperative ale economiei naționale și am identificat pozițiile vieții noastre economice din toată țara, atunci s'a

născut în sufletul nostru acea comandă, acea necesitate care ne-a împins dela București să luăm drumul acelei țări care e cântată de poet ca „dulce Bucovină“. Numai împinși de aceste necesități pornim cu crucea unei cruciade, conștienți că vom întâlni aci sufletul unui românism care țășnește din resortul unei conștiințe naționale treze.

Și în mâna aceluia care e chemat să ducă crucea credinței am descoperit acea identificare sufletească care stă la temelia acestui institut.

Am găsit în Românii din Bucovina existența acelei comori de cari nimeni nu ne glăsuise, dar care svâcnea în sufletele noastre și în sufletele popoarelor mari cari sunt împinse la victorie.

Iată semnul roșu care pecelluise această instituție. Ea este semnul înțelegerii românești, care dela un capăt la altul al țării este una, neclintită, indivizibilă și indestructibilă.

Așa s'a întâlnit pornirea inițiativelor și cugetărilor românești, — și să ne dați voie, nouă, magilor din București să mulțumim sfinților frați creștini și călăuzitori dela Cernăuți. Mulțumim în primul rând acestui mare suflet românesc care e I. P. S. S. Mitropolitul Visarion.

Și să nu se creadă vreodată că cuvântul de blândețe nu este și toiagul călăuzei economice a celor păstorii.

Și mai trebuie să adaug expresia mulțumirilor noastre distinșilor colaboratori în frunte cu dl rezident regal. Neștearsă va rămâne în mintea mea clipa întâlnirii noastre în palatul metropolitan, când venind să vorbesc cu I. P. S. S. Mitropolitul despre necesitățile economice ale acestei regiuni am găsit în sufletul dlui rezident regal aceeași identificare de simțire și aceeași promptă hotărâre de a se așeza la colaborarea la care românismul cheamă toate forțele sale.

Așa s'a născut sărbătoarea de astăzi. Iată de ce o socotim înaltă, excepțional de mare. Este una din acele sărbători cum nu le-a avut de multe ori economia națională pentru că e ruptă din neamul nostru, din acest neam în care s'a trezit tot ce e mai trainic, mai sfânt și mai plin de viață.

La temelia acestui institut nu punem numai bani, aur, ci și credința noastră, identificarea noastră de simțire și tot ce are românismul mai trainic, mai curajos, mai permanent.

Iată darurile de temelie care nu se pot învinge și cari nu se pot clătina din loc, pe cari le așezăm în perspectiva de dezvoltare și de acțiune a acestui institut, pentru că sunt permanente în viața unui neam cari nu se pot clătina sufletește, cari nu se pot ucide.

Am convingerea că de aici dela Banca Nordului se vor înțelege toate aceste imperative și timpuri noi, căci toate aceste postulate și imperative se îndeplinesc într'un singur punct. Acest punct central e redemptarea națională și ridicarea neamului la nivelul la care are dreptul.

Noi care avem cinstea să fim sfetnicii M. S. Regelui, avem datoria să ne închinăm cu respect și să mulțumim lui Dumnezeu că ne-a dat un Rege înțelept care veghiază la toate problemele naționale.

De aceia astăzi când sărbătorim una din cele mai mari înfăptuiri ale Lui, cuvântul nostru de încheiere să-l îndreptăm către Suveranul nostru cu recunoștință și cu dorința fierbinte ca Majestatea Sa să ne trăiască mulți ani“.

La solemnitate au mai asistat: dl prof. univ. Gh. Alexianu, rezident regal al Ținutului Suceava, Em. Cercovschi, secretar general al Ținutului, Nicu Flondor, primarul municipiului, Gh. Flondor, președintele noului institut financiar, Colonel Ionescu, prefectul județului Cernăuți, C. Teodorescu, vice-gubernator al Băncii Naționale, Renè Râmniceanu, directorul general al Institutului Național de Cooperație, Voronca, președintele Camerei de Comerț, precum și alți demnitari ai Ținutului și somități ai vieții comerciale și industriale.

Festivitatea s'a terminat la ora 1½ cu un banchet oferit de Camera de Comerț și Industrie din Cernăuți.

Priviri retrospective în viața bancară românească din anul trecut.

Ambianța generală economică în care s'a desfășurat activitatea bancară în cursul anului 1938, n'a fost dintre cele mai lipsite de greutate.

Pe piața internațională s'a resimțit influențele a două depresiuni:

a) Una începută în August 1937 din Statele-Unite ale Americii de Nord, cu influențe defavorabile și pe continentul nostru, unde a atins punctul cel mai de jos, în luna Iunie a anului trecut.

b) A doua depresiune a fost provocată în luna Septembrie de evenimentete tulburi din Europa Centrală.

Iar pe piața noastră s'a mai resimțit întrucâtva — la unele din bănci — și depresiunea cauzată de politica internă din luna Ianuarie 1938.

În acest cadru general, presărat cu impedimente exterioare infrastructurii organismului bancar, institutele românești au avut încă de luptat cu urmele lăsate de criza grea de acum șase-șapte ani.

Este știut, că în anii de criză s'au făcut retrageri masive din depunerile dela bănci și s'au păstrat pe fundul lăzilor, fără nici o rentabilitate. În anul 1938 și cei imediați precedenți, s'a observat cu bucurie, o recâștigare a încrederii în institutele cari au dat dovadă de-o viabilitate reală, în mijlocul anilor vitregi de criză.

De unde în anul 1932, se evaluau la circa 10—12 miliarde Lei sumele teaurizate de particulari; la fi-

nele anului 1938, depunerile spre fructificare și curentele curente creditoare se socoteau a fi — numai la băncile mari — de aproape 16 miliarde Lei.

Dar marele neajuns al acestor disponibilități încredințate spre păstrare băncilor, îl constituie faptul, că sunt depuse, în mare majoritate, la vedere și din grijă de lichiditate, nu pot fi investite în afaceri mai rentabile, rămânând astfel niște capitaluri sterile.

Un fapt caracteristic în viața bancară a ultimilor ani este; crearea a foarte puține întreprinderi noi.

Cele vechi își consolidează mereu situația, își măresc rezervele, capitalurile, fuzionează cu altele, etc., fără a lua naștere altele noi, cu toate că se simte mult lipsa lor, mai ales la safe.

Este adevărat, că s'au făcut emisiuni noi de acțiuni în anul trecut de circa 4 miliarde Lei, dar din acestea, cam trei sferturi au fost majorări de capitaluri.

Aceste 4 miliarde Lei le-au absorbit băncile din circulația noastră fiduciară, căci de unde în prima jumătate a anului trecut, totalul emisiunii era de vreo 30 miliarde Lei; la finea anului se urcase până la 36 miliarde Lei. Din acest plus de 6 miliarde Lei, cam 2 miliarde au fost date cooperației pentru finanțarea recoltei, iar restul l-au folosit băncile (conform datelor publicate de „Asociația românească pentru studiul conjuncturii economice“).

Prosperitatea institutelor bancare solide și serioase se oglindește și în cursurile crescânde ale acțiunilor cotate la bursă. Totuși mai este încă mult de luptat pentru a se reveni la situația anterioară crizei, căci dacă am nota cu 100 cursul acțiunilor bancare pe anul 1929; am obține pentru anul 1938 un indice care oscilează în jurul la 60.

Un neajuns în viața bancară îl cauzează politica actuală de autarhie, care a constituit din operațiunile cu străinătatea, un monopol al Institutului de emisiune, cauzând astfel, o neplăcută stânjenire a relațiilor bancare internaționale și privând băncile particulare, de câștiguri frumoase.

Rezumativ se poate afirma, că institutele noastre bancare, cari au trecut cu succes peste anii grei de criză, sunt astăzi în continuă prosperitate și și păstrează cu demnitate, locul ce-l ocupă în angrenajul general al vieții economice.

L. B.

Măsuri de prevedere monetară în Anglia.

Moneta unei țări fluctuează astăzi foarte ușor din cauza nestatorniciei complexului de evenimente internaționale. Chiar și în țările bogate, cu acoperire monetară solidă, împrejurările actuale ocazionează cele mai variate măsuri de prevedere.

La începutul anului curent, zărele ne-au adus știrea lapidară că: Serviciul de emisiune al Băncii An-

gției a transferat la Fondul de egalizare al schimburilor, suma de 200 milioane lire aur, reprezentând o valoare de 300 milioane lire la cursul actual. Iar în conformitate cu legea circulației monetare din 1929, Ministerul de Finanțe a mărit plafonul de emisiune al circulației fiduciare la 400 milioane lire sterline.

Pentru a înțelege acest comunicat scurt și oficial, vom căuta să explicăm în câteva cuvinte, cauzele care l-au cauzat și mecanismul care dirijează diferitele fluctuațiuni monetare și care impune anumite măsuri de prevedere sau de remediere.

Stabilitatea cursului unei monete atârână de acoperirea de aur care-i stă la bază. Inșă stocul de aur dintr'o țară este în continuă schimbare, căci azi nu găsim nici un singur stat complet autarhic, adică să nu aibă nici o relațiune de import-export cu alte țări.

Teoretic vorbind, când intră mărfuri într'o țară, atunci se dau în schimbul acestora, bani sau aur. Iar în cazul invers, când ies mărfuri, intră numerar.

Raportul anual între valoarea mărfurilor exportate și a celor importate, ni-l dă „balanța comercială” sau „de mărfuri” a acelei țări.

Străduința tuturor statelor este să exporte cât mai multe mărfuri și să importe cât mai puține: este vechiul sistem mercantilist, cunoscut în Economia Politică de mai bine de trei secole.

Dar bani mai intră într'o țară nu numai prin export de mărfuri, ci și altfel:

- a) sub formă de dobânzi și amortizări la capitalurile împrumutate altor țări;
- b) ca beneficii aduse de capitalurile investite în întreprinderi industriale, comerciale, etc. din străinătate;
- c) navluri încasate de vapoarele naționale pentru transportul mărfurilor străine;
- d) sume trimise în țară de conașionali stabiliți în alte țări;
- e) sumele cheltuite de vilegiaturii și studenții străini (așa numitul „export local”), etc.

Diferența anuală între banii sau aurul intrat în țară și cel ieșit, ne-o dă „balanța economică” sau „balanța plăților”.

Se poate întâmpla de multe ori ca o balanță comercială — a mărfurilor — să ne arate un rezultat deficitar și totuși balanța economică — a plăților — să dea excedente.

Aceasta o găsim mai ales la țările industriale, bogate în capitaluri și flotă comercială, cum este cazul Angliei.

Cu toate că importul de mărfuri întrecea întotdeauna exportul, totuși intra în țară mai mult numerar, decât ieșia. Dar de vreun an și jumătate, situația s'a schimbat în rău și aici.

Pe de o parte balanța comercială arăta deficite tot mai mari, iar balanța economică nu le mai putea acoperi. Din cauza evenimentelor internaționale, încasările de dobânzi și amortizări după împrumuturile

acordate străinătății incurgeau tot mai anevoios; veniturile întreprinderilor engleze din alte țări nu mai puteau ajunge în metropolă; intrările de devize din uzul vaselor erau tot mai puține, etc. Astfel că Anglia s'a văzut nevoită să-și acopere aceste diferențe, prin plăți în numerar și se afirmă, că numai în decursul a cinci luni din jumătatea a doua a anului trecut, ar fi ieșit din Marea Britanie aur în valoare de circa 130 milioane lire sterline.

Pentru a preîntâmpina neajunsurile monetare, în Anglia ca și în alte țări fără restricții valutare, s'a constituit un Fond de egalizare al schimburilor, care are de scop să intervină pe piață în diferite momente critice și să mențină un anumit curs al monetei naționale. Din anul 1936 chiar există un acord tripartit între Anglia, Franța și Statele-Unite, prin care se prevede sprijinul reciproc al celor trei Fonduri de egalizare din aceste țări.

Operațiunile făcute de Fondul de egalizare nu sunt date publicității și astfel nu se pot ști de marele public, cum se întâmplă în țările cu restricții valutare, unde face acest lucru, Institutul de emisiune, care publică situații și bilanțuri.

Fondul de egalizare primește o sumă importantă dela Institutul de emisiune și folosește această sumă în conformitate cu interesele economice, iar când se epuizează ajutoarele, cere altele noi.

Așa s'a întâmplat în Anglia. De unde la finea anului 1937 Fondul de egalizare mai dispunea de circa 300 milioane lire sterline; la finele anului trecut scăzuse la 100 milioane lire sterline.

Această scădere masivă se datorește evaziunii capitalurilor de pe piața Londrei, spre New-York și Paris, din cauza temerilor de războiu și a svonurilor de depreciere a lirei sterline, care scăzuse din Martie 1938 când era egală cu 5 dolari, la 4,62 dolari spre finele lunii Decembrie din anul trecut. Deci era timpul ca Fondul de egalizare al schimburilor să oprească această scădere a lirei sterline.

Cum însă mijloacele financiare se apropiau de epuizare, a trebuit să facă apel la Banca Angliei, care i-a pus la dispoziție 200 milioane lire sterline. Și fiindcă suma aceasta era trecută în bilanțul Băncii la cursul anterior deprecierei lirei sterline; prin trecerea ei la Fondul de egalizare a fost reevaluată la cursul actual, revenind astfel circa 300 milioane lire sterline.

Aceasta este explicația primei părți a comunicatului oficial dat de Banca Angliei.

Dar prin trecerea unei sume atât de importante (în Lei aproape 350 miliarde), pe seamă Fondului de egalizare, acoperirea monetară a scăzut și trebuia înlocuit acest gol. S'a recurs la acoperire prin titluri de Stat. Dar legea din 1928 prevede, că acestea nu pot depăși 200 milioane lire sterline și atunci Ministerul de Finanțe a ridicat plafonul acoperirii cu titluri de Stat, dela 200 milioane, la 400 milioane lire sterline.

Și astfel se explică și partea ultimă a comunicatului oficial susamintit.

Consecințele acestei importante manevrări s'au resimțit îndată:

a) Fondul de egalizare a putut interveni puternic pentru menținerea cursului lirei sterline;

b) Paralel cu aceasta s'au luat măsuri pentru împiedecarea invaziunii capitalurilor;

c) Bătrâna bancă a Angliei nu se resimte câtuși de puțin din această operațiune, căci mai dispune azi de fonduri cari se cifrează la circa 600 milioane lire sterline aur.

A fost o măsură de prevedere, făcută pentru a întâmpina o situație care s'ar fi putut agrava.

Prevederea unei țări cu o experiență mai îndelungată ca a noastră ne-ar putea servi și nouă ca exemplu pentru cazuri similare.

L. B.

Situația.

Di V. Voevod într'o cuvântare recentă între altele a spus:

Cu privire la propaganda antisemită: „S'au luat brevetele de spirtuoase dela ovrei, facem reclamă demagogică închizând azi brevetul al cine știe căruia ovreu, pentru ca mâne să redeschidem zece. Să ni se arate cu numele cine sunt acei români cari au obținut acele brevete dela evrei? Să înceteze jocul cu două fețe: deoparte să facem reclamă antisemită, iar pe de altă parte să rămânem ca și mai înainte”.

Cu privire la metodele politice:

„Frontul Românesc a dispărut spre a se renaște împreună cu „numerus Valahicus”. Milioane de oameni toți într'un sentiment cutează azi să fie valahi. Regret că la noi încă nu s'a făcut nimic real pentru înfăptuirea acelu „numerus valahicus”. Nu s'a făcut fiindcă dacă partidele au fost dizolvate, demagogia nu a încetat.

Ni se spune în fiecare zi „Acum vă merge bine admirabil de bine”, noi am vrea să simțim că ne merge bine și să strigăm noi înșine „Acum da ne merge mai bine” etc., etc.

Di Vaida cunoscând situația mai profund ca oricine, știe foarte bine de ce a spus, ce a spus.

Să dea Dumnezeu să nu aibă dreptate.

În exterior situația e prezentată de tot gravă. Complicată este indiscutabil, dar gravitatea eu cred că provine în primul rând din cauza durerii mari a democrațiilor pentru căderea Barcelonei.

Bursa în primele săptămâni ale anului a fost cu-ragioasă și promițătoare. Acțiuni-rente dela cele frun-tașe până la exotice, toate au avut urcări. Dividen-dele în perspectivă, scăderea continuă și fără puțință de împedecare, a Lăului, posibilitatea de joc în sus au ajutat urcările.

Prin surprindere Miercuri 25 crt. bursa a început să se clatine, iar Joi 26 crt. scăderile au fost gene-rale și apreciabile: Mica dela 1.690 la 1.580, stabi-lizarea dela 66 la 64, desvoltarea dela 65 la 62⁵/₈, și în măsură mai mică la toate celelalte valori.

București,

RBMIZIER.

Banca Populară „Dăneșana” Cooperativă de Credit Daneș, jud. Târnava-Mare.

Activ.		Contul Bilanț la 31 Decembrie, 1938.		Pasiv.	
	Lei	b.		Lei	b.
Cassa în numerar	34.540	—	Capital de cvote	110.000	—
Imprumuturi	723.488	—	Depuneri spre fructificare	485.418	—
			Fond Depuneri	20.209	—
			Fond de rezervă	118.686	—
			Fond Creanțe Dubioase	15.528	—
			Beneficiul net	8.187	—
				758.028	—
					758.028

Debit.		Contul Profit și Pierdere, la 31 Decembrie, 1938.		Credit.	
	Lei	b.		Lei	b.
Salarii	10.000	—	Dobânzi	24.665	—
Impozite	817	—			
Cheltuieli de administrație	5.661	—			
Beneficiul net	8.187	—			
					24.665
					24.665

Director: Pompiliu E. Constantiu.

Consiliul de administrație.

Contabil autorizat: Dașile I. Ioan.

Ioan Tîlcea 91, președinte. Niculae Tătar, vicepreședinte. Dr. Marie Holom. Sebastian Șoneriu. Roman Regman. Subsemnații, membrii ai Consiliului de Censori, verificând Contul Bilanț și Profit și Pierdere, încheiat la 31 Decembrie 1938, le-am găsit în regulă și corespunzătoare cu registrele băncii.

Daneș, la 18 Ianuarie, 1939.

Efroteiu Mosora, președinte.
Ieronim Constantin.

Ioan Cristea Crețu.
Gheorghe Dop.

Ambrosie Dâlbea.

Ioșif Constantin 146.
Ioșif Tîlcea.